

פְּרֻשֵׁת שׁוֹפְטִים

רעיא מהימנא

שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יִי
 אֱלֹהֶיךָ נִתֵּן לָךְ וְגו' (דברים טז) בְּפִקּוּדֵי דָא,
 מְנִי שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים. וְעוֹד (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שִׁפְטוּ,
 כִּי י' (מז, מַגִּיד) יו"ד דְּחֻשְׁבְּנֵיהּ כ', בְּתַר הָכָא, כִּי אֱלֹהִים
 שִׁפְטוּ, זֶה יִשְׁפִּיל ה"א ה"א, וְזֶה יָרִים דָּא ו' ו'.

פִּקּוּדֵי דָא בְּתַר דָּא, לְדוֹן בְּסִיף. לְדוֹן בְּחֶנֶק. לְדוֹן
 בְּדִין סְקִילָה. לְדוֹן בְּדִין שְׂרִיפָה. לְדוֹן
 בְּסִיף לְמָאן, לְסַמָּאל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לד) כִּי
 רוּתָהּ בְּשָׁמַיִם חֲרָבִי הֵנָּה עַל אָדוֹם תִּירֵד.

חֲרָב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' רִישָׁא דְחֲרָבָא. ו' גּוּפָא
 דְחֲרָבָא. ה"א ה"א, תְּרִין פִּיפְיוֹת דִּילָהּ. צְדָק
 צְדָק תְּרִדוּף, חֲתִכִּין תְּרִין דִּינִין, דִּינָא מִפִּי בֵּית דִּין

לשון הקודש

פְּרֻשֵׁת שׁוֹפְטִים

רעיא מהימנא

שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ
 אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נִתֵּן לָךְ וְגו' (דברים טז)
 בְּמִצְוָה זוֹ לְמִנּוֹת שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים. וְעוֹד,
 (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שִׁפְטוּ. כִּי י' (מז, מַגִּיד),
 יו"ד שְׁחֻשְׁבוֹנוֹ כ', אַחַר פָּאן, כִּי אֱלֹהִים
 שִׁפְטוּ, זֶה יִשְׁפִּיל, ה"א ה"א, וְזֶה יָרִים, זֶה
 ו' ו'.

מִצְוָה אַחַר זוֹ – לְדוֹן בְּסִיף, לְדוֹן בְּחֶנֶק,
 לְדוֹן בְּדִין סְקִילָה, לְדוֹן בְּדִין שְׂרִיפָה. לְדוֹן
 בְּסִיף לְמִי? לְסַמָּאל. זֶהוּ שְׂכַתוּב (ישעיה לד)
 כִּי רוּתָהּ בְּשָׁמַיִם חֲרָבִי הֵנָּה עַל אָדוֹם
 תִּירֵד.

חֲרָב שֶׁל הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא – י' רִישָׁא
 הַחֲרָב, ו' גּוּף הַחֲרָב, ה"א ה"א שְׁתֵּי
 פִּיפְיוֹת שְׁלָהּ. צְדָק צְדָק תְּרִדוּף, חֲתִכִּים
 שְׁנֵי דִינִים, דִּין מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה

דִּלְעִילָא, וְדִינָא מִפִּי בֵּית דִּין דְּלִתְתָּא. וּמַהֲבֵא
אֲשֶׁתְּמוֹדֵעַ, אִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה עַד שְׁנֵתָן
לוֹ רְשׁוֹת מִלְמַעְלָה.

נִרְתְּקָא דְחֶרְבָא אֲדָנִי. תַּמָּן אֲשֶׁתִּיבַח דִּינָא. בְּקִרְיַת
שְׁמַע יְהוּה. חֶרְבָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עָלָה אֶתְמַר (תהלים קמט) רוּמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחֶרֶב
פִּיפּוּת בְּיָדָם. בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין, כְּלִיל חֵי בְּרַכָּאן,
דְּבִיה אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי, בֵּיה עָאֵל חֶרְבָא
בְּנִרְתִּיקָה, (אסתר ז) וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה, וּמִתְחַבְּרִין תִּרְיִן
שְׂמֵהֶן יֶאֱהוּדוֹנָהּי.

לְדוֹן בְּחֶנְק, זְרָקָא. תַּמָּן קוּ, י' כְּרִיכָא בִּיה, וְקוּ, ו'
דְּאֶתְפִּשְׁטָא מִנִּיה. בִּיה תְּפִים לְסַמְאֵל, (במדבר יג)
וַיִּשְׁאֲאוּהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנָיִם. מָאִי מוֹט דְּהָהוּא רָשָׁע. אָדָם
דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אֶתְוּוֹן יְהוּה,

לשון הקודש

הַחֶרֶב בְּנִרְתִּיקָה, (אסתר ז) וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ
שָׁכְבָה, וּמִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת –
יֶאֱהוּדוֹנָהּי.

לְדוֹן בְּחֶנְק – זְרָקָא. שָׁם קוּ, י' כְּרִיכָה
בו, וְקוּ, אֹת ו' שְׁמֵתְפִשְׁטָת מִמְּנָה. בו
תּוֹפֵס לְסַמְאֵל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֲאוּהוּ בַּמוֹט
בְּשָׁנָיִם. מהו מוֹט שֶׁל אֹתוֹ רָשָׁע? אָדָם,
שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע
אוֹתוֹת יְהוּה – הָרִי אַרְבַּעִים וְתִשְׁעַ,

וְדִין מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה. וּמַכָּאן נוֹדַע,
אִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה עַד
שְׁנֵתָתָן לוֹ רְשׁוֹת מִלְמַעְלָה.

נִרְתִּיקָא שֶׁל הַחֶרֶב – אֲדָנִי, שָׁם נִמְצָא
דִּין. בְּקִרְיַת שְׁמַע – יְהוּה. חֶרֶב שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (תהלים קמט)
רוּמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפּוּת בְּיָדָם.
בְּצַדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים, כּוֹלֵל חֵי בְּרַכּוֹת,
שָׁבוּ אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי, בו נִכְנַסְת

הָרִי תִשְׁעָה וְאַרְבָּעִים, כְּחוֹשֶׁבֶן תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים
 אֲתוֹנוֹ, דְּאֵינוֹן בְּשִׁית תֵּיבִין דִּיחֻדָּא עֲלָאָה, וּבְשִׁית
 תֵּיבִין דִּיחֻדָּא תַתָּאָה, דְּאֵינוֹן ו' ו', וְהָאֵי הוּא וַיִּשְׁאַוְהוּ
 בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּפֻרְדָּא מְנִיחוּ, בְּלֹא א' בְּאַמְצַע ו'ו',
 דְּלִית יְחֻדָּא לְסִטְרָא אַחְרָא, אֲלֵא וַיִּשְׁאַוְהוּ בַּמוֹט
 בְּשָׁנִים, סְמָאֵל וּבֵת זִוְגִיָּה, עוֹלָם הַנְּפָרְדִים.

בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בָּהּ, אַחֲדָן ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה
 אֲצַבְעָאן דִּיד יְמִינָא, וּבָהּ דִּיד שְׁמָאֵלָא. ו'
 חֻבֵּל. י' חֲנִיקָא דְלֵהוֹן. שְׁמָא דִיְהוֹ"ה, מִיתָה לְסְמָא"ל
 וְנִחַש, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דְּבָרִים ל"ב) רָאוּ עֵתָה פִּי
 אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֱמִית לְאֱלֹהִים
 אַחֲרִים בְּשָׁמַי, וּלְכָל דְּלֹא הֵימְנוּ בִּי. וְאַחֲיָה לְאֵינוֹן
 דִּהֵימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

יָד שְׁמָאֵל. ו' - הַחֻבֵּל. י' - הַחֲנִיקָה
 שְׁלֵקָה. שֵׁם יְהוֹ"ה - מִיתָה לְסְמָא"ל
 וְנִחַש, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל, וּמְשׁוֹם זֶה (דְּבָרִים
 ל"ב) רָאוּ עֵתָה פִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין
 אֱלֹהִים עִמָּדִי, אֲנִי אֱמִית - לְאֱלֹהִים
 אַחֲרִים בְּשָׁמַי וּלְכָל שְׁלֹא הֵאֱמִינוּ בּוֹ,
 וְאַחֲיָה - לְאֵלוֹ שְׁמָאֵינִים וְשׁוֹמְרִים
 מְצוּוֹת שְׁלִי.

כְּחוֹשֶׁבֶן תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן
 בְּשֵׁשׁ תְּבוֹת שֶׁל הַיְחֻד הָעֲלִיּוֹן וּבְשֵׁשׁ
 תְּבוֹת שֶׁל הַיְחֻד הַתַּתְּחוֹן, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת
 ו' ו'. וְהוּא וַיִּשְׁאַוְהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּנִפְרָד
 מֵהֶם, בְּלִי א' בְּאַמְצַע ו'ו', שְׁאֵין יְחֻד לְצַד
 הָאַחַר, אֲלֵא וַיִּשְׁאַוְהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים,
 סְמָאֵל וּבֵת זִוְגִיָּה, עוֹלָם הַנְּפָרְדִים.

בְּחֻבֵּל שִׁחְנַק בָּהּ אַחוּזוֹת ה"א ה"א
 בְּחֻמְשָׁה אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יְמִין וּבְחֻמְשָׁה שֶׁל

לְדוֹן בְּסִקְלָה לְסַמְאֵל, בְּאֶבֶן דְּאִיהִי יו"ד, זָרִיק לָהּ
 (צדיק) לְגִבְיָהּ, בְּחֵמֶשׁ אֶצְבָּעָאן דְּאֵינוֹן ה', וּבִקְנָה
 וְדִרוּעָא דְאִיהוּ ו', וּבְכַתְף דְּתַמָּן ה'. וְזָרִיק לָהּ לְגִבְיָהּ
 מִחֻשְׁבָּה, דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לְדוֹן בְּשֶׁרְפָה לְסַמְאֵל. עֵצִים לְאֲדִלְקָא בְּהוֹן נוֹרָא.
 זַפְאָה אִיהוּ גּוּפָא דְאִיהוּ עֵץ, וְאִבְרִים דִּילִיָּה
 עֵצִים, לְאֻקְדָּא בְּהוֹן אִשָּׁא, דְּאִיהוּ נֵר מְצוּה, בְּכָל
 אִבְר, לְאֻקְדָּא לְסַמְאֵל, בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה, בְּעֵץ
 דְּאִיהוּ תַפְאָרַת, וּבְכָל עֵצִים דְּאֲחִידָן בֵּיהּ. דְּבִזְמַנָּא
 דְּאִשׁ שָׁל גְבוּהָ הָוָה נָחִית, עַל גְּבִי עֵצִים דְּקָרְבָנָא,
 (במדבר א) וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת, דְּאֲתוּקֵד בֵּיהּ. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (ויקרא ו) וְהָאִשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּוקֵד בּוֹ. זַפְאָה
 אִיהוּ מָאן דְּאֲחִיד בְּאִילָנָא דְּתֵי, בְּגוּפִיָּה, בְּאִבְרִים
 דִּילִיָּה, נֵר כָּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא נֵר מְצוּה בְּמֵאֲתִים
 וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה פְקוּדֵין דִּילִיָּה.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְאִבְרִים שְׁלוֹ עֵץ, לְהַדְלִיק בְּהֵם אִשׁ,
 שֶׁהוּא נֵר מְצוּה, בְּכָל אִבְר, לְהַבְעִיר אֶת
 סַמְאֵל בְּשִׁכְיִנְתָּהּ הַעֲלִיזָה בְּעֵץ, שֶׁהוּא
 תַפְאָרַת, וּבְכָל עֵצִים שֶׁאֲחִידִים בּוֹ.
 שְׁבִזְמַן שֶׁאִשׁ שָׁל גְבוּהָ הָוָה יוֹרֵד עַל גְּבִי
 הָעֵצִים שָׁל הַקָּרֵב, (במדבר א) וְהָזָר הַקָּרֵב
 יוֹמֵת, שֶׁנֶּשְׂרָף בּוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ויקרא ו)
 וְהָאִשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּוקֵד בּוֹ. אֲשֶׁרִיו מִי

לְדוֹן בְּסִקְלָה – לְסַמְאֵל, בְּאֶבֶן שֶׁהִיא
 י' זָרִיק לָהּ (צדיק) אֶעֱלֶה בְּחֵמֶשׁ אֶצְבָּעוֹת
 שֶׁהֵם ה', וּבִקְנָה שָׁל הַזְרוּעַ שֶׁהוּא ו',
 וּבְכַתְף שֶׁשֵּׁם ה' וְזָרִיק אוֹתָהּ אֶל
 הַמִּחֻשְׁבָּה, שֶׁהוּא שֵׁם הַמְפָרֵשׁ יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א.

לְדוֹן בְּשֶׁרְפָה – לְסַמְאֵל, עֵצִים לְהַדְלִיק
 בְּהֵם אִשׁ. אֲשֶׁרִיו הַגּוּף שֶׁהוּא עֵץ,

כִּד אֲחִידֶן בִּיה תִּרְוֹוִיהוּ, יִתְקִיִּים (שמות ג) וַיֵּרָא וְהִנֵּה
הַסֶּנֶה בַּעַר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנוּ אֶפְל. וְסַמְאֵל
וְנָחַשׁ וְכָל מִמְּנֵן דִּילִיה, דְּאֵינוֹן קוֹצִין, אֶתוֹקְרוּ. וְעֵנְפִין
דְּסֶנֶה, וְאֵיבָא דִּילִיה, וְעֵלִין דִּילִיה, לָא אֶתוֹקְרוּ. דָּא
אַחֲזִי לִיה קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר בּוֹצִינָא קִדְשָׁא, וְדָאֵי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן עֵצִים
יְבֻשִׁים בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּאֲחִידוּ בָּאֵשׁ
דְּהֶדְיוּט, לָאוּ אֵינוֹן בְּדִקָּא חֲזִי, לְמַעַבְדַּ בְּהוֹן נִיסָא,
מִיד דְּאַנְתָּ נְחִיתַת עָלֵיהוּ בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִינְךָ נְחַת
עָלֵיהוּ אֵילְנָא דְחִיִּי, וּמִצּוֹה דְּאִיהוּ נֵר יִי' וְאֲחִידַת
בְּהוֹן וַיְהוֹן חִיִּין. וְאוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
דְּעֵלְמָא, אֶתוֹקְרוּן בְּחַתּוּא נֵר. וְהָאֵי אִיהוּ דְּאָמַר נְבִיא,
(ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל
כִּי אֶתְךָ אָנִי וְגו'.

(דף ע"ד ע"א).

לשון הקודש

הם עצים יבשים בתורה, משום שאחוזים
באש של הדיוט, אינם כמו שראוי
לעשות להם נס. מיד שאתה יורד עליהם
בתורה, בגלגלך ירד עליהם עין החיים,
ומצוה שהיא נר ה', ואותות בהם ויהיו
חיים. ואמות עובדי כוכבים ומזלות של
העולם נשרפים באותו נר. וזהו שאמר
הנביא, (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי
יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'.

שאחוז באילן החיים בגופו, באיברים
שלו, נר - כל ענף וענף נר מצוה
במאתים וארבעים ושמונה מצוות שלו.
כאשר אחוזים בו שניהם, יתקיים (שמות ג)
וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו
אפל. וסמאל והנחש וכל הממנים שלו,
שהם קוצים, נשרפו. והענפים של הסנה,
והפרי שלו, והעלים שלו, לא נשרפו. זה
הראה לו הקדוש ברוך הוא.
אמר המנורה הקדושה, ודאי ישראל

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עֵזֶן וְגו'. עַל פִּי שְׁנֵי
 עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דְּבָר. (דברים
 ט) פְּקוּדָא דָּא, לְהַעֲיֵד עֵדוֹת בְּבֵית דִּין, דְּלֹא יִפְסִיד
 חֲבֵרִיה מְמוֹנָא בְּגֵינֵיה, אִי אִית לֵיה עֵדוֹת בְּחֵדִיה.
 וְלִית סְהֵדוֹתָא פְּחוֹת מִתֵּרִין, הָדָא הוּא דְכִתִּיב עַל
 פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגו' יָקוּם דְּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד
 אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנְיָתִין, מִי מַעֲיֵד
 עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אַנְשֵׁי בֵיתוֹ
 מַעֲיָדִין עֲלָיו. מְאִי קִירוֹת בֵּיתוֹ. אֵינּוֹן קִירוֹת לְבוֹ.
 (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן,
 מְלַמֵּד שֶׁהַתְּפִלָּל חֲזַקְיָהוּ מִקִּירוֹת לְבוֹ.

אַנְשֵׁי בֵיתוֹ, אֵינּוֹן מְאֵתָן וְתַמְנִיא וְאַרְבַּעִין אַבְרָם
 דִּילֵיה. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנְיָתִין, רְשַׁע
 עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל עֲצֻמוֹתָיו. וְהָכִי צְדִיק, זְכוּתָיו

לשון הקודש

עוד, אֶלָּא אַנְשֵׁי בֵיתוֹ מַעֲיָדִין עֲלָיו. מִהֵם
 קִירוֹת בֵּיתוֹ? אֵלּוּ קִירוֹת לְבוֹ. (ישעיה לח)
 וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. וּבְאֵרוֹהוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, מְלַמֵּד שֶׁהַתְּפִלָּל חֲזַקְיָהוּ
 מִקִּירוֹת לְבוֹ.

אַנְשֵׁי בֵיתוֹ, אֵלּוּ מְאֵתִים אַרְבַּעִים
 וְשִׁמוֹנָה אַבְרָם שְׁלוֹ. שֶׁכֶּךָ בְּאֵרוֹ בְּעֲלֵי
 הַמְּשֻׁנָה, רְשַׁע, עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל
 עֲצֻמוֹתָיו. וְכֶךָ צְדִיק, זְכוּתָיו חֲקוּקִים לוֹ

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עֵזֶן וְגו', עַל
 פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם
 דְּבָר (דברים ט). מִצְוָה זוֹ לְהַעֲיֵד עֵדוֹת בְּבֵית
 דִּין, שְׁלֹא יִפְסִיד חֲבֵרוֹ מְמוֹן בְּגִלְלוֹ אִם
 יֵשׁ לוֹ עֵדוֹת עִמּוֹ. וְאִין עֵדוֹת פְּחוֹת
 מִשְׁנַיִם, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב עַל פִּי שְׁנַיִם [שְׁנֵי]
 עֵדִים וְגו' יָקוּם דְּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד
 אֶחָד. וּמִשּׁוֹם זֶה בְּאֵרוֹהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה,
 מִי מַעֲיֵד עַל הָאָדָם? קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא

תְּקוּקִים לוֹ עַל עֲצֻמוֹתָיו. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר דָּוִד (תהלים לה)
 כָּל עֲצַמְתִּי תֹאמְרָנָה. וּבְגִינָה אֶתְמַר, וּמִי מְעִידִין עַל
 הָאָדָם קוֹרוֹת בֵּיתוֹ. גְּרָמִין בְּנוֹיִין עַל מוֹחָא דְאִיהוּ
 מִיָּא. וְעַלֵּיהוּ קָא רְמוֹז, (תהלים קד) תְּמַקְרָה בְּמִים
 עַלְיוֹתָיו, תְּמַקְרָה לְשׁוֹן קוֹרוֹת.

וְאִמְאֵי בְּגִרְמִין יִתִּיר מִבְּשָׂרָא וְגִידִין וּמִשְׁכָּא. בְּגִין
 דְּגִרְמִין אֵינוֹן תְּוֹרִין, וּכְתִיבָא אוֹכְמָא, לָא
 אֲשַׁתְּמוּדְעָא אֶלָּא מְגוֹ תְּוֹרוֹ. בְּגִינוּנָא דְאוֹרֵייתָא,
 דְאִיהִי תְּוֹרוֹ מְלָגָאוּ, אוֹכְם מְלָבֵר. אוֹכְם וְחֹוֹר, חֲשָׁךְ
 וְאוֹר. וְאִית חֲשָׁךְ תְּכִלְתָּ, וְאֶתְמַר בֵּיה (תהלים קלט) גַּם
 חֲשָׁךְ לֹא יִחְשִׁיד מִמֶּךָ. וְתִכְלֵת אוֹכְם, אִיהוּ נוֹקְבָא
 לְגַבֵּי תְּוֹרוֹ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְגוּפָא עַל גְּרָמִין עֲתִיד לְמִיקָם. וּבְגִין
 דָּא זְכוּוֹי וְחֹבוּי תְּקוּקִין עַל גְּרָמִין דִּילֵיה, וְאִם
 יִזְכָּה יְקוּם גּוּפָא עַל גְּרָמִין דִּילֵיה. וְאִי לָאו, לָא יְקוּם,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁחֵרָה לֹא נוֹדַעַת אֶלָּא מִתּוֹךְ לְבָן,
 כְּדִגְמַת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא לְבָנָה מִבְּפָנִים
 וּשְׁחֵרָה מִבְּחוּץ. שְׁחֵר וְלְבָן, חֲשָׁךְ וְאוֹר.
 וַיֵּשׁ חֲשָׁךְ תְּכִלְתָּ, וְנֹאמַר בּוֹ (תהלים קלט) גַּם
 חֲשָׁךְ לֹא יִחְשִׁיד מִמֶּךָ. וְתִכְלֵת שְׁחֵר הִיא
 נְקֻבָּה לְגַבֵּי הַלְבָן.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁהַגּוּף עַל הָעֲצָמוֹת עֲתִיד
 לְעֹמֵד, וּמִשּׁוּם זֶה זְכוּיָתוֹ וְחֹבוּתוֹ

עַל עֲצָמוֹתָיו. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר דָּוִד, (תהלים
 לה) כָּל עֲצַמְתִּי תֹאמְרָנָה. וּבְגִלְלוּ נֹאמַר,
 וּמִי מְעִידִין עַל הָאָדָם? קוֹרוֹת בֵּיתוֹ.
 עֲצָמוֹת בְּנוֹיוֹת עַל הַמֶּחֶ, שֶׁהוּא מִים.
 וְעַלֵּיהֶם הוּא רְמוֹז, (תהלים קד) תְּמַקְרָה בְּמִים
 עַלְיוֹתָיו. תְּמַקְרָה, לְשׁוֹן קוֹרוֹת.

וּמִדּוּעַ בְּעֲצָמוֹת יוֹתֵר מִבְּשָׂר וְגִידִים
 וְעוֹר? מִשּׁוּם שֶׁעֲצָמוֹת הֵן לְבָנוֹת, וּכְתִיבָה

וְלֹא יִהְיֶה לִי תַחֲתֵית הַמִּתִּים. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא תִרִין
 סְהַדִין אֵינֹן עַל בַּר נֶשׁ, עֵין רוּאָה וְאוּזֹן שׁוֹמְעַת,
 וּבֵית דִין סוֹפֵר, וְדָן חוֹבוֹי. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא שְׁמִשָּׂא
 וְסִיחָרָא סְהַדִין עַל בַּר נֶשׁ, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ (תהלים פ"א)
 תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגִינוּ. מָאי בַכֶּסֶה.
 בְּיוֹמָא דְסִיחָרָא מִתְכַּסֶּה. וְאַמָּאי מִתְכַּסֶּת. בְּגִין דְכַד
 מְטִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יִיטִי סְמָאֵל לְמִתְבַּע דִּינָא לְבְנוֹי
 קַמִּי קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, וְהוּא יִמָּא לִי תַחֲתֵית סְהַדִין.
 וְהוּא יִיטִי לְשְׁמִשָּׂא עֲמִיה. אֶזְל לְמִיִּיתִי סִיחָרָא, וְהִיא
 מִתְכַּסֶּא. בְּאֵן אֶתֶר מִתְכַּסֶּת. אֶלֶּא סְלִיקַת, לְהֵתוּא
 אֶתֶר, דְאֶתְמַר בֵּיה בְּמִכְסָה מִמָּךְ אַל תַּחֲקוֹר, לְפִיִּיסָא
 לִי עַל בְּנֵהָא.

וְהֵאֵי הוּא דְאָמַר קְרָא, תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּכֶּסֶה
 לְיוֹם חֲגִינוּ. לְאֶתֶר דְּבֵיה סְלִיקַת שְׁבִינְתָא.

לשון הקודש

ומדוע מתכפסית? משום שכאשר מגיע ראש השנה, מגיע סמאל ל לתבוע דין לבניו לפני הקדוש ברוך הוא, והוא אומר לו שגיבא עדים. והוא מביא לשמש עמו. הולך להביא הלבנה, והיא מתכפסה. באיזה מקום מתכפסית? אלא עולה למקום שהוא שגאמר בו במכסה מן אל תחקר, לפנים לו על בניה. וזהו שאמר הפסוק, תקעו בחדש שופר

תקוקות על העצמות שלו, ואם יזכה, יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא, לא יקום ולא יהיה לו תחית המתים. ולא עוד, אלא שני עדים הם על האדם – עין רוּאָה וְאוּזֹן שׁוֹמְעַת, ובית דין סופר וְדָן חוֹבוֹתָיו. ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם, כמו שבארנו (תהלים פ"א) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מהו בכסה? ביום שהלבנה מתכפסה.

דַּאֲתֹמַר בֵּיהּ וּבְמִכְסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחֲקֹר. וְחֹזֵבִין
 בְּאֲתַפְסִיָּא, תַּמָּן צָרִיד לְמִידָן בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ. וְחֹזֵבִין
 בְּאֲתַגְלִיָּא דְעֵבֶד לֹזֵן, אֲתֹמַר (משלי כח) מִכְסָה פִשְׁעֵיו לֹא
 יַצְלִיחַ. דְשְׂכִינְתָא מִסְטָרָא דְכֶתֶר אִיהִי עֲלָמָא
 דַּאֲתַפְסִיָּא, וְאוֹקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, דְצָרִיד בַּר נֶשׁ
 לְחַבְרָא לָהּ לְהֵוּא אֲתָרָא. בְּהֵוּא זְמָנָא מָטִי זְמָנָא
 דְרַחֲמֵי, וְאַעֲבַר דִּינָא. וּבְנִין דָּא לְחַבְרִיהָ אָמַר לְזַפְּאָה
 לִיהּ בְּעֵדוּתֵיהּ, אֲבָל לְרָשַׁע אִין מְזֻבִין לוֹ.

וְעוֹד, קִדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ סְהַדִּין עַל בַּר
 נֶשׁ, הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (דברים ל) הַעִידֹתִי בְכֶם
 הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֶת הַשָּׁמַיִם, הֵהוּא
 דַּאֲתֹמַר בֵּיהּ (מלכים א ח) וְאֵתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת
 הָאָרֶץ, הֵהוּא דַּאֲתֹמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הִדּוּם רַגְלֵי.
 וְעוֹד, תִּרִין סְהַדִּין: עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינוּן

לשון הקודש

ומשום זה לחברו אמר לזכות אותו
 בעדותו, אֲבָל לְרָשַׁע אִין מְזֻבִין לוֹ.
 וְעוֹד, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתוֹ עֲדִים
 עַל הָאָדָם, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹ (דברים ל) הַעִידֹתִי
 בְכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת
 הַשָּׁמַיִם - אוֹתוֹ שְׂנֵאֲמַר בּוֹ (מלכים-א ח)
 וְאֵתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ -
 אוֹתוֹ שְׂנֵאֲמַר בּוֹ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הִדּוּם
 רַגְלֵי. וְעוֹד, שְׁנֵי עֲדִים - הָעֲמוּדָא דְאִמְצָעִי

בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲנָנוּ. לְמָקוֹם שָׁבוּ עוֹלָה
 הַשְּׂכִינְתָהּ, שְׂנֵאֲמַר בּוֹ וּבְמִכְסָה מִמֶּךָ אֵל
 תַּחֲקֹר. וְחֻטָּאִים בְּכִסּוּי, שָׁם צָרִיד לְדוֹן
 בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ. וְעֵבֶרֹת בְּגִלּוּי שְׁעֵשָׂה
 אוֹתָם, נֵאֲמַר (משלי כח) מִכְסָה פִשְׁעֵיו לֹא
 יַצְלִיחַ. שְׁהַשְּׂכִינְתָהּ מִצַּד הַכֶּתֶר הִיא עוֹלָם
 הַנְּעֻלָּם, וּבְאֵרוּהָ בַּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה שְׁצָרִיד
 אָדָם לְחַבֵּר אוֹתָהּ לְמָקוֹם הֵהוּא. בְּזִמָּן
 הֵהוּא מְגִיעַ זְמַן הַרְחָמִים וְעוֹבֵר הַדִּין.

ע"ד, מן שְׁמִ"ע אֶחָד. עַד, מן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אִו שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמֵת הַמֵּת, דָּא
סְמָאֵל, מֵת מַעְקָרוֹ (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹהוּ בַּמוֹט
בְּשָׁנָיִם. לֹא יוֹמֵת עַל פִּי עַד אֶחָד, דְּלֹא יֵהֵא לִיָּה
חֹלְקָא בְּאֵל אֶחָד.

כִּי יָקוּם עַד חָמֵס בְּאִישׁ וְגו', וְדַרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיָּטֵב
וְגו', וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו'. פְּקוּדָא דָּא
לְדַרוּשׁ וְלַחְקוֹר הָעֵדִים בְּזוֹ חֻקֵּי הַקִּירוֹת, קוּדָם דִּי דִין לִיָּה
בְּעוֹנֵשָׁא דְמוֹתָא, בְּשִׁבְעַת חֻקֵּי הַקִּירוֹת, שְׁבַע לְקַבֵּל (זכריה ד)
שְׁבַעֲהָ אֵלֶּה עֵינֵי י"י הַמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ.
בְּהוֹן (ויקרא כו) וַיִּפְרֹתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת לְעַד זוֹמָם כַּאֲשֶׁר זָמַם
לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו. תִּרְיִן סְהַדֵּי שְׁקָרָא דְאֵינוֹן

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הַשְּׁפָטִים הַיָּטֵב וְגו', וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר
זָמַם וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְדַרְשׁ וְלַחְקוֹר הָעֵדִים
בְּשִׁבְעַת חֻקֵּי הַקִּירוֹת קָדָם שְׁדוּן לוֹ בְּעוֹנֵשׁ
מֵיתָה. בְּשִׁבְעַת חֻקֵּי הַקִּירוֹת, שְׁבַע כְּנָגֵד (זכריה ד)
שְׁבַעֲהָ אֵלֶּה עֵינֵי ה' הַמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל
הָאָרֶץ. בְּהֵם (ויקרא כו) וַיִּפְרֹתִי אֶתְכֶם אֶף
אֲנִי שְׁבַע.

מִצְוָה אַחַר זוֹ – לַעֲשׂוֹת לְעַד זוֹמָם

וְצִדִּיק. וְהֵם אוֹתִיּוֹת ע"ד מְשֻׁמַּע אֶחָד.
ע"ד – מְבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אִו שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמֵת
הַמֵּת. זֶה סְמָאֵל, מֵת מַעְקָרוֹ, (במדבר יג)
וַיִּשְׁאֹהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנָיִם. לֹא יוֹמֵת עַל פִּי עַד
אֶחָד, שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּאֵל אֶחָד.

כִּי יָקוּם עַד חָמֵס בְּאִישׁ וְגו' וְדַרְשׁוּ

סָמְאֵל וְנַחֲשׁ, אִי יִיתּוֹן לְאַסְהָרָא סְהַדוּתָא דְשִׁקְרָא עַל
יִשְׂרָאֵל, דְּטָעוּ בֵּין ו' ל' דְּאֵינוֹן אַתְּוּוֹן ז'וּ. וְהָאִי אִיהוּ
(ישעיה מג) עִם ז'וּ יִצְרַתִּי לִי תְהִלָּתִי יִסְפְּרוּ.

וְלֹא יִתְיַחַד ו' עִם ז', אֶלָּא בְּשִׁרְפַת חֲמִץ, דְּבֵין ו'
ל'וּ. וְאָף עַל גַּב דְּמִדְּאוּרִייתָא אִיהוּ עַד סוּף
שִׂית, גְּזָרוּ רַבָּנָן, אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חֲמֹשׁ,
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ. וְאוֹלְפִי מְאִרִי מִתְּנִיתִין
מִסְּהַדוּתָא דְשַׁעְתֵּי דְחֲמִץ, לְסְהַדוּתָא דְבְּדִיקוֹת
דְּסְהַדִּי, דְּהִתּוּא דְהֲרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְכֹלָא מִפְּרָשׁ
בְּמִתְּנִיתִין. וְיִקְיִים בְּהוֹן, אֲרִי בְּפִתְגָמָא דְחָשִׁיבוּ מִצְרָאִי
לְמִידָן וְכוּ'. וְהָאִי אִיהוּ וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם. (דף

(ע"ה ע"ב)

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַבֵּל בֵּית דִּין הַגָּדוֹל עֲלֵיהוּ,
בִּינָה, מִסְטָרָא דְגְדוּלָה אֶקְרִי אֱלֹהִים, בֵּית
דִּין הַגָּדוֹל, רַב בְּדִינוּי, וְרַב בְּזַכוּוּי, כְּגוֹנוּנָא דְאַתְמַר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

חֲמֹשׁ, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ. וּמְלַמְּדִים
בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה מַעֲדוֹת שֶׁל שְׁעוֹת הַחֲמִץ
לְעֵדוֹת שֶׁל בְּדִיקוֹת הָעֵדִים שֶׁל אוֹתוֹ
שֶׁהֲרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְהַכֹּל מִפְּרָשׁ בְּמִשְׁנָה.
וְיִקְיִים בְּהוֹן, כִּי בְּדָבָר שֶׁחָשִׁבוּ מִצְרַיִם
לְדוֹן וְכוּ'. וְהוּוּ וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם. (דף

(ע"ה ע"ב)

מִצְוָה אַחַר ז'וּ – לְקַבֵּל בֵּית דִּין הַגָּדוֹל
עֲלֵיהֶם. בִּינָה, מִצַּד הַגְּדוּלָה נִקְרָאת

כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו. שְׁנֵי עֲדֵי
שִׁקְרָא, שֶׁהֵם סָמְאֵל וְנַחֲשׁ, אִם יְבוֹאוּ
לְהַעֲדֵד עֵדוֹת שֶׁל שִׁקְרָא עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁטָּעוּ
בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע, שֶׁהֵם אוֹתוּת ז'וּ. וְהוּוּ
(ישעיה מג) עִם ז'וּ יִצְרַתִּי לִי תְהִלָּתִי יִסְפְּרוּ.

וְלֹא יִתְיַחַד ו' עִם ז' אֶלָּא בְּשִׁרְפַת חֲמִץ,
שֶׁבֵּין שְׁעָה שִׁשִּׁית לְשֶׁבְעִית. וְאָף עַל גַּב
שְׁמֵהֲתוּרָה הוּא עַד סוּף שֵׁשׁ, גְּזָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ, אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל

שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ בְּפִקּוּדָא, שׁוֹם לְעֵילָא, תָּשִׂים
 לְתַתָּא. הָכִי לְקַבֵּל עָלֶיָהּ בֵּית דִּין רַבְרָבָא, אַף עַל
 גַּב דְּקַבִּיל עָלֶיָהּ בֵּית דִּין זְעִירָא. בֵּית דִּין זְעִירָא, בֵּית
 דִּין שָׁל שְׁלִשָּׁה, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא תַתָּאָה. בֵּית דִּין
 רַבְרָבָא, מֵאֵלִין סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבַעִים סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה הֵווּ,
 וְאַנְתָּ רַבְרָבָא עַל פְּלָהוּ, (שְׁמוֹת יח) וְהָיָה כָּל
 הַדְּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפְּטוּ
 הֵם. אֵלוּ. (הֵם סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה, סְנֵהֲדָרֵי קְטַנָּה). סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה
 מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא עֲלָאָה, סְנֵהֲדָרֵי קְטַנָּה מִסְטָרָא
 דְשְׁכִינְתָא תַתָּאָה.

מִלְשָׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמַלְכָּא, אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא
 דְמִטְרוֹנִיתָא. וְעַמְהוֹן שְׁבַעִין וְתָרִין
 סְנֵהֲדָרִין, כְּמִנְיֵן חֶסֶד, וּמַהֲכָא סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה.

לשון הקודש

בְּסְנֵהֲדָרִין גְדוּלָה, וְאַתָּה הַגָּדֹל עַל כָּל־ם,
 (שְׁמוֹת יח) וְהָיָה כָּל הַדְּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ
 וְכָל הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפְּטוּ הֵם. אֵלוּ (הֵם
 סְנֵהֲדָרִין גְדוּלָה, סְנֵהֲדָרִין קְטַנָּה). סְנֵהֲדָרִין גְדוּלָה
 מִצַּד הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה, סְנֵהֲדָרִין קְטַנָּה
 מִצַּד הַשְּׁכִינָה הַתַּתְּמוֹנָה.

מִלְשָׁה שׁוֹשְׁבֵינָא הַמֶּלֶךְ, אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא
 הַמֶּלֶכָה. וְעַמְהוֹן שְׁבַעִים וְתָרִים סְנֵהֲדָרִין,
 כְּמִנְיֵן חֶסֶד, וּמַכָּאן סְנֵהֲדָרִין גְדוּלָה.

אֵלֵהִים, בֵּין דִּין הַגָּדֹל, גְדוֹל בְּדִינֵי,
 וְגְדוֹל בְּזִכְיוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שׁוֹם תָּשִׂים
 עָלֶיךָ מֶלֶךְ, בְּמִצְוָה. שׁוֹם – לְמַעַלָּה,
 תָּשִׂים – לְמַטָּה. כִּךָ לְקַבֵּל עָלָיו בֵּית דִּין
 הַגָּדֹל, אַף עַל גַּב שֶׁקַּבֵּל עָלָיו בֵּית דִּין
 הַקָּטָן. בֵּין דִּין הַקָּטָן, בֵּית דִּין שָׁל שְׁלִשָּׁה,
 מִצַּד הַשְּׁכִינָה הַתַּתְּמוֹנָה. בֵּין דִּין הַגָּדֹל,
 מֵאֵלוּ סְנֵהֲדָרִין גְדוּלָה.

אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁבַעִים אִישׁ הֵיוּ

בְּנִהְדְרֵי קַטְנָה, מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, (בראשית א) אֶת הַמָּאֹר
הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלֵּילָה.

וּבְגִין דָּא, תַּפְאָרַת אֶת הַמָּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלַּת
הַיּוֹם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה יי'
חֲסִדּוֹ. אֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלֵּילָה, (שם)
וּבַלֵּילָה שִׁירָה עִמּוּ. שִׁיר דְלֹוִיִּים, וְדָא יִסּוּד. (שמואל א כ)
בְּן יִשִׁי חַי עַל הָאֲדָמָה. דְּתַקִּין עֶשְׂרַ מִיַּי תְּהֵלִים,
בְּשִׁירָה. וְאִיהוּ צְדִיק לְשִׁמְאָלָא, אֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן,
וְדָא שְׂכִינְתָא, דְּאִתְנַטִּילַת מִשִׁמְאָלָא. ע"כ.

פּרָשַׁת פִּי תִצֵּא

רַעֲיָא מַהִימְנָא

וְעִנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כְּסָף וְגו' (דברים כב) פְּקוּדָא דָּא, לְדוֹן
בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רָע. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
וְעִנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כְּסָף וְנָתַנוּ לְאַבִּי הַנִּעְרָה כִּי הוֹצִיא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

בְּנִהְדְרֵין קַטְנָה מִצַּד הַשִּׁמְאָל, (בראשית א) אֶת הַמָּאֹר
הַקָּטָן, וְזוֹ שְׂכִינְתָא, שְׁנוֹטְלַת מִהַשִּׁמְאָל.

פּרָשַׁת פִּי תִצֵּא

רַעֲיָא מַהִימְנָא

וְעִנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כְּסָף וְגו' (דברים כב).
מִצְוָה זוֹ לְדוֹן בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רָע, וְהוּ
שְׂפָתוֹב וְעִנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כְּסָף וְנָתַנוּ
לְאַבִּי הַנִּעְרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל

וּבְשׁוֹמֵם זֶה, תַּפְאָרַת - אֶת הַמָּאֹר הַגָּדֹל
לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (תהלים מב) יוֹמָם
יִצְוָה הִי חֲסִדּוֹ. אֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן
לְמַמְשַׁלַּת הַלֵּילָה, (שם) וּבַלֵּילָה שִׁירָה עִמּוּ.
שִׁיר הַלֹוִיִּים, וְזֶה יִסּוּד. (שמואל א-כ) בְּן יִשִׁי חַי
עַל הָאֲדָמָה, שְׁתַּקִּין עֶשְׂרָה מִיַּי תְּהֵלִים

שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. רַבָּנָן, וְהֵאֵי אִיהוּ בְּתַר
נְשׂוּאִין, דְּאָמַר לָא מְצֵאתִי לְבִתְדָךְ בְּתוּלִים, וְלֹאֵו כָּל
שֵׁם רַע שְׁקוּל, דְּמַרְגְּלִים דְּאֶפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל
אַרְעָא, אֲתַעְנָשׁוּ בְּגִינְהָ, וּמִיתוּ וְלֹא זָכוּ לָהּ. וְאַתְתָּא
קַרְקַע אִיהִי בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאִוְקְמוּהָ, אֶסְתֵּר קַרְקַע
עוֹלָם הִיתָה.

וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בִּישׁ עָלָהּ, דְּאַסְתְּאַבְת בְּאַחַשְׁוֹרוּשׁ,
וְזָכְתָה לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהַ רוּחָא דְקַדְשָׁא. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (אסתר ה) וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קַדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, (ישעיה מב) אֲנִי יי' הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר
לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלָתִי לַפְּסִילִים. וְרוּחָא דְקַדְשָׁא שְׂכִינְתָּא
הִי, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאַתְלַבְּשַׁת בְּאַסְתֵּר.

אַבְל רַבָּנָן, וְוִי לְאִינוּן דְּאַכְלִין תְּכֵן תְּבִל דְּאִוְרִייתָא
(חמור דְּאִוְרִייתָא דְּאַתְחַשִּׁיב ח'כס מ'זפלא ו'רב ר'בנן) וְלֹא יַדַּע

לשון הקודש

בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. רְבוּתֵינוּ, וְזִהוּ אַחַר
נְשׂוּאִין, שְׁאָמַר לֹא מְצֵאתִי לְבִתְדָךְ
בְּתוּלִים. וְלֹא כָּל שֵׁם רַע שְׁקוּל,
שְׁמַרְגְּלִים שְׁהוּצִיא שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ
נְעַנְשׁוּ בְּגִלְגָּלָהּ וּמִתּוּ, וְלֹא זָכוּ בָּהּ. וְאַשָּׁה
הִיא קַרְקַע בְּאַרְצָא, כְּמֹה שְׁבַארוּהָ, אֶסְתֵּר
קַרְקַע עוֹלָם הִיתָה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, שֵׁם רַע עָלֶיהָ, שְׁנַטְמָאָה

בְּאַחַשְׁוֹרוּשׁ, וְזָכְתָה לְהַתְלַבֵּשׁ בְּהַ רוּחַ
הַקַּדְשׁ, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (אסתר ה) וְתַלְבַּשׁ
אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הֵרִי אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי
לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלָתִי לַפְּסִילִים. וְרוּחַ
הַקַּדְשׁ שְׂכִינָה הִיתָה, שְׁהִיא שֵׁם
שְׁהַתְלַבְּשָׁה בְּאַסְתֵּר.

אַבְל רְבוּתֵינוּ, אוֹי לְאוֹתָם שְׂאוֹכְלִים

בְּסִתְרֵי דְאֹרֵייתָא, אֶלָּא קָלִין וַחֲמוּרִין דְאֹרֵייתָא,
קָלִין תְּבִין דְאֹרֵייתָא, חוּמְרָא דְאֹרֵייתָא, חֲטָה, חֲטָה, חֲטָה
ה', אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע.

לִית דְרַבָּא דְמַלְכָּא וּמְטָרוֹנִיתָא, לְמַרְכָּב עַל
חֲמָרָא, אֶלָּא עַל סוּסוֹן. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
(חֲבִקוּק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתֶּיךָ יִשׁוּעָה. דְאִין
מְזִלְזֵלִין בְּמַלְכוּתָא, לְמַרְכָּב מְטָרוֹנִיתָא עַל חֲמָרָא.
כָּל שְׂפֵן מַלְכָּא, לִית דִּין אֲתָר הֶדְיוּט עֶבְדָּה,
דְאֶרְחִיהּ לְמַרְכָּב עַל חֲמָרָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֵּיה
בְּמִשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי (דף רע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עֲנִי
אִיהוּ תַמָּן בְּסִימָן, עֲרוּבִין גְּדָה יְבָמוֹת, וּשְׂאֵר
מִתְנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֶתְקַרֵי תַמָּן מְלָךְ, עַד דְרַכִּיב
בְּסוּסֵיָא דִילִיהּ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

שְׂאִין מְזִלְזֵלִים בְּמַלְכוּת לְהֶרְכִיב הַמַּלְכָּה
עַל חֲמוֹר. כָּל שְׂפֵן מְלָךְ, אִין זֶה מְקוֹם
הֶדְיוּט עֶבְדָּה, שְׂדַרְכּוֹ לְרַכֵּב עַל חֲמוֹר.
וְלָכֵן כְּתוּב בְּמִשִׁיחַ (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל
חֲמוֹר. עֲנִי הוּא שֵׁם בְּסִימָן: עֲרוּבִין, גְּדָה,
יְבָמוֹת. וּשְׂאֵר מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָלֵל. וְלֹא נִקְרָא
שֵׁם מְלָךְ, עַד שְׂרוּכֵב בְּסוּסָה שְׁלוֹ, בְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל.

תְּבִין תְּבִל שֶׁל הַתּוֹרָה (חֲמוּרֵי שֶׁל הַתּוֹרָה שְׂנַחֲשֵׁב
חֲכָם מִפְּלֵא רַבֵּי רַבִּין) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי תּוֹרָה,
אֶלָּא קָלִים וַחֲמוּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. קָלִים
תְּבִין שֶׁל הַתּוֹרָה, וַחֲמָרָה שֶׁל הַתּוֹרָה
חֲטָה, חֲטָה ה', עֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע.
אִין דְרַךְ שֶׁל מְלָךְ וּמַלְכָּה לְרַכֵּב עַל
חֲמוֹר, אֶלָּא עַל סוּסִים, זֶהוּ שְׂכָתוּב (חֲבִקוּק
ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתֶּיךָ יִשׁוּעָה.

קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כִּד אֵיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, לֹא
 אֵיהוּ מְלֵךְ. וְכִד אֶתְהַדָּר לְאַתְרֵיהּ, (זכריה יד)
 וְהָיָה יי' לְמֶלֶךְ. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן, כָּל
 יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּגוֹזָא דְאַפָּא, אֵינּוֹן בְּנוֹי. לֹא
 אֵינּוֹן בְּנֵי מְלָכִים, עַד דִּיהַדְרוֹן לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי
 תִּימָא דְהַדְיוּט דָּא, אַף עַל גַּב דְּאֵיהוּ הַדְיוּט לְגַבֵּי
 מֵאַרְיָה, בְּרַכְתָּא עָלֶיהָ אֶתְמַר, אַל תְּהִי בְּרַפְתַּת הַדְיוּט
 קְלָה בְּעֵינֵיהּ. וְהַדְיוּט דָּא לְגַבֵּי מְלָכָא עֶבֶד מְטַטְרוֹן.
 וְאַדָּם קְדַמָּאָה דְלֹא נָטַר יְקָר דִּיהַבּוּ לֵיהּ, נַחְתּוּ לֵיהּ
 לְמִיכַל עִם חֲמוּזִים, וְאָמַר אֲנִי וְחֲמוּזֵי נֹאכַל בְּאַבוּס
 אַחַד. וְיִשְׁשַׁכֵּר בְּהַאי חֲמָרָא, זְכָה לְאַתְקָרִי (בראשית מט)
 יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוּז גָּרָם.

וְרַבָּנָן מְאַרֵי מְתַנִּיתִין, מְטַרְוֵנִיתָא אֶתְמַר בָּהּ (תהלים קג)
 וּמְלִכּוּתוֹ בְּכַל מְשָׁלָה, בְּתַר דְּאַתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ

לשון הקודש

מְטַטְרוֹן. וְאַדָּם הָרֵאשׁוֹן שְׁלֹא שָׁמַר אֶת
 הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְּנָה לוֹ, הוֹרִידוּ אוֹתוֹ לְאָכַל עִם
 חֲמוּזִים, וְאָמַר, אֲנִי וְחֲמוּזֵי נֹאכַל
 בְּאַבוּס אַחַד. וְיִשְׁשַׁכֵּר זְכָה לְהַקְרָא
 בְּחֲמוּז הַזֶּה, (בראשית מט) יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוּז
 גָּרָם.

וְרַבּוֹתֵינוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּמִלְכָּה נֶאֱמַר
 (תהלים קג) וּמְלִכּוּתוֹ בְּכַל מְשָׁלָה. אַחַר
 שֶׁהַתְּלַבְּשָׁה בָּהּ אֶסְתֵּר, שְׁלֹטָה אֶסְתֵּר עַל

בְּשֵׁתְהַקְדוּשׁ בְּרִידָּהּ הוּא מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ,
 אֵינּוּ מְלֵךְ. וּבְשִׁחּוּזָא לְמְקוֹמוֹ, (זכריה יד) וְהָיָה
 ה' לְמֶלֶךְ. וְכִד יִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בְּהֵם, כָּל
 יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵב, הֵם
 בְּנוֹי. אֵינָם בְּנֵי מְלָכִים, עַד שֶׁיַּחְזְרוּ לְאַרְצָא
 יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֵּאמַר שֶׁהַדְיוּט זֶה, אַף עַל
 גַּב שֶׁהוּא הַדְיוּט לְרַבּוֹנוֹ, בְּרַכָּה עָלָיו
 נֶאֱמַר אַל תְּהִי בְּרַפְתַּת הַדְיוּט קְלָה
 בְּעֵינֵיהּ. וְהַדְיוּט זֶה לְגַבֵּי הַמְּלָךְ עֶבֶד